

OPERACIONS FINANCERES I REDISTRIBUCIÓ D'INGRESSOS

Treball de Final de Grau - Ciència Política i Gestió Pública

Estudi del tractament de la doble imposició dels dividends com a desincentiu cap a l'operativa de les posicions en curt i la posterior reducció dels tipus marginals dels dos primers trams de la base general del IRPF a Catalunya.

[1] La Fiscalitat és una de les bases més importants de cohesió social i contribueix al creixement econòmic cap a nivells potencials gràcies al rol inversor del sector públic (Mazzucato, 2019). La redistribució fiscal, a més, permet l'enfortiment de l'Estat del Benestar (Piketty, 2014) en tant que proveïdor universal de seguretat vital.

Per contra, les posicions en curt, com a operacions financeres no-productives, comporten allunyar l'economia dels seus nivells de producció potencials i devaluen el valor real dels objectes de consum (Engels, 1932 - pòstuma). Aquestes operacions, emperò, generen un volum de capital líquid importantíssim. Així, ens preguntem si els impostos direccionats a desincentivar les operacions financeres potencialment nocives poden ser un mecanisme per a la rebaixa de l'IRPF.

Analitzarem la fiabilitat i les bondats d'emprar les posicions en curt, des de la fiscalitat, per augmentar la recaptació del fisc i rebaixar la pressió impositiva de les rendes més baixes, sense minvar les prestacions socials.

[2] L'estrucció de l'estudi consta de tres elements: rebaixar els dos primers trams de l'IRPF; aplicar variacions en la fiscalitat derivada de les posicions en curt; i fer-ho a través d'una nova proposta fiscal que varia el tractament de la doble imposició dels dividends. Amb aquest canvi, es creu, augmentaria la recaptació i es reduirien els tipus marginals de la base general dels dos primers trams sense efectes finals en la recaptació.

[3] Aquesta reducció resulta adient ja que són els menys afavorits els qui destinen major renda al consum -PMgC-. A més, els dos primers trams de l'IRPF a Catalunya tenen marge de rebaixa: són els més elevats de tot l'Estat i no concorden amb la despesa pública de la C.A. en relació al seu PIB. Això es comprova empíricament a través de la comparativa dels sumatori dels tipus marginals dels dos primers trams de cada C.A.; de la idiosincràsia dels *welfares* autonòmics com a pes del sector públic en l'economia en correlació al sumatori dels dos primers trams; i de la comparativa de Catalunya amb altres Estats.¹

[4] La rebaixa es proposa a través de la desincentivació de les posicions en curt perquè el benefici d'aquest mecanisme rau en la devaluació d'un actiu prestat, quelcom especialment nociu per al benestar de l'economia. Per a determinar la seva nocivitat s'empra l'anàlisi pràctic de les teoritzacions dels manuals de; Manzano et al, 2019 ; Myro et al, 2020; i Gómez, 2021.

¹ Les dades s'estreuen de l'Agència Tributària de Catalunya, de l'Agencia Tributaria Estatal, de l'INE, de les obligacions reconegudes dels pressupostos del 2020, consultat a través del Ministerio de Hacienda, i del resum legislatiu de Nacho Vila, per a la Consultoria Finances Clars.

Veiem que aquestes operacions ens allunyen de la producció potencial sense augmentar la demanda agregada, observant el model d'acumulació del Capital i la remuneració dels assalariats d'activitats financeres en relació a la variació percentual del PIB.² A més, comprovem que l'augment en els percentatges de posicions en curt sobre el capital net total de les societats anònimes es correlaciona amb l'augment dels tipus d'interès a llarg termini d'Espanya.³

[5] La política redistributiva, com l'entenen Lowi (1964; 1972) i Smith (2002), aconsegueix la desincentivació de les posicions en curt en tres pasos. 1) Es redueix la prestació rebuda dels propietaris d'accions d'entitats prestamistes per dividend net. 2) També minva la demanda d'inversió en accions de l'entitat. 3) L'entitat rebaixarà la seva cotització bursàtil, finalitzarà la prestació per tornar a obtenir valors cotitzants adequats. Per a que això succeeixi es canvia el sistema d'imputació pel clàssic, pels accionistes d'entitats bancàries i altres prestamistes a operadors en curt.

La nova proposta fiscal -estructurada a través de l'aplicació pràctica⁴ de: Cabezas, 2021; Albi et al, 2017; i Esteller, 2015- podria aconseguir un augment de l'excés de càrrega importantíssim: del 3% al 45%, per a contribuents amb un TMg del 40% i un ISOC especial del 30%, i la recaptació s'incrementaria un 40,8% en concepte de dividends, pel mateix TMg.

[6] Com desincentivem les posicions en curt? La mobilitat dels inversors cap a altres entitats no prestamistes és obvia: de mitjana, l'Estat, de cada euro se'n queda 60,4 cèntims, l'accionista 39,6. Si no hagués invertit en una entitat prestamista l'accionista, per cada euro, es quedaria quasi bé 60 cèntims.

[7] Quant rebaixem els dos primers trams? Doncs equivaldrà a la porció que representa el sumatori de la quota líquida dels dividends de la nova proposta fiscal de cadascun dels TMg, vers el recaptat pels dos primers trams de l'IRPF. Com a resultat de l'estudi i segons els càlculs realitzats, el resultat orientatiu és d'un increment del 38,1% en recaptació per dividends, de mitjana, sobre el tipus especial de l'ISOC del 30%.

La nova proposta fiscal podria aconseguir que els declarants en els dos primers trams de l'IRPF tributin al 0% pel tipus autonòmic, sense que l'Estat vegi reduïts els ingressos. Al contrari, un cop aplicada la rebaixa es recaptaria l'equivalent a una contribució del 43,1% en els dos primers trams i no del 24% actual. No només corroborem l'hipòtesi sinó que millora les prediccions.

[8] Tanmateix, la proposta topa amb dues reticències. Legals: relatives al marc competencial tributari català, explicat per Santiago Parera Pérez, cap de l'àrea d'Aplicació dels Tributs i Valoracions de l'Agència Tributària de Catalunya. I procedimentals: per la complexitat de seguir la pista de les posicions en curt, explicada per Josep Oriol Escriche i Àngel Soto Martín, directors del departament de negoci de Microbank, de CaixaBank.

² Extret de Statista, extret del tractament de les dades de l'INE.

³ Gràcies a la base de dades de la Comisió Nacional del Mercat de Valors i del Banc Central Europeu.

⁴ Efegutant els càlculs a través de les dades facilitades per Jordi Teruel Boladeres, Subdirector General d'Estudis i Relacions Institucionals de la Generalitat de Catalunya.

REFERÈNCIES

Albi, E et al. (2017) Economía Pública I. Ariel. Barcelona.

Albi, E et al. (2018) Economía Pública II. Ariel. Barcelona.

Cabezas, J. (2021) Fiscalidad de los productos y servicios financieros. Capítulo 5: pp.105-136. CEF, 2ª edició. Madrid.

Cairney, P. (2012) Understanding Public Policy, Capítulo 2: pp. 22-30. Palgrave Macmillan. Basingstoke:

Engels, F i Marx, K (1932 póstuma) Esbozos para una crítica de economía política. Manuscritos de Filosofía y Economía. Omegalfa.

Esteller, A et al. (2015) Economía de los impuestos. McGraw Hill. Madrid.

Gómez, R. (2021) El Préstamo de Valores en España: Relevancia de la venta en corto y el estado de ánimo de los inversores en la rentabilidad de la Bolsa Española. Tesis Doctoral. Facultad de Ciencias Jurídicas y Sociales. Departamento de Economía de la Empresa. Universidad Rey Juan Carlos. Madrid.

Garzón, A et al. (2013)Hay Alternativas. Propuestas para crear empleo y bienestar social en España. Sequitur, 12ª edició. Madrid.

Halikiopoulou, D. i Vlandas, T (2022) a Understanding Right-Wing Populism and What to do About it. Friedrich Ebert Stiftung.

Knill, C. y Tosun, J. (2012) Public Policy: A New Introduction. Capítulo 2: pp.14-21. Palgrave. Londres.

Luís, J et al. (2020) Lecciones de Economía Española. Capítulo 13: pp 281-303 i Capítulo 14: pp 311-333. Thomson Reuters, 15ª edición. Pamplona.

Manzano, D et al. (2019) Guía del Sistema Financiero Español. Afí, 8ª edició. Madrid
Romero, A (2004) La deducción por doble imposición dedividendos: análisis comparado de surepercusión en cooperativas y otras sociedades. Centro de Investigación en Gestión de Empresas.

Mazzucato, M (2014) El Estado Emprendedor: mitos del sector público frente al privado. RBA

Onrubia, J (2017) La Reforma Fiscal pendiente, del 2017. Fedea Policy Papers. FEDEA.

Piketty, T (2014) El Capital del s.XXI. Fondo de Cultura Económica.

Samuelson,P Nordhaus, W (1989). Macroeconomics. Capítols 4, 6 i 7. McGraw-Hill.

Agència Tributària de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Tarifes IRPF. Exercici 2021. Consultat per última vegada 25.03.2022. Recuperat de:
<https://atc.gencat.cat/ca/tributs/irpf/>

Agencia Tributaria (2022) Apartado 8.6.3.1. Cuota íntegra estatal. Modelo 100. Declaración del Impuesto sobre la Renta de las Personas Físicas 2021. Agencia Tributaria. Ministerio de Hacienda y Función Pública. Consultat per última vegada 25.03.2022. Recuperat de:
https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/ayuda/manuales-videos-folletos/manuales-ayuda-presentacion/irpf-2021/8-cumplimentacion-irpf/8_6-cuota-integra/8_6_3-gravamen-base-liquidable-general/8_6_3_1-cuota-integra-estatal.html

Blanco, I. (12.06.2016) ¿Por qué la CNMV ha prohibido las posiciones cortas en Liberbank y no hizo lo mismo con Banco Popular? Bolsa, Mercados y Cotizaciones. El Economista. Consultat per última vegada 14.02.2022.

Recuperat de:

<https://www.eleconomista.es/mercados-cotizaciones/noticias/8423151/06/17/Por-que-la-CNMV-ha-prohibido-las-posiciones-cortas-en-Liberbank-y-no-hizo-lo-mismo-con-Banco-Popular.html>

BOE. Núm. 265 Sábado 3 de noviembre de 2012 Sec. III. Pág. 77704. III. Otras Disposiciones Comisión Nacional Del Mercado De Valores. 13683 Acuerdo de 1 de noviembre de 2012, de la Comisión Nacional del Mercado de Valores, por el que se imponen restricciones sobre las ventas en corto y operaciones similares. Consultat per última vegada 14.02.2022. Recuperat de:

<https://www.boe.es/boe/dias/2012/11/03/pdfs/BOE-A-2012-13683.pdf>

CNMV (16.03.2020) La CNMV prohíbe temporalmente la constitución o incremento de posiciones cortas netas sobre acciones cotizadas. Comisión Nacional del Mercado de Valores. Consultat per última vegada 14.02.2022.

Recuperat de:

<https://www.cnmv.es/Portal/verDoc.axd?t=%7Be400229-cbc3-4ac7-a4b4-e7d18c5cdec%7D>

CNMV (2018) Posiciones cortas netas publicadas e históricas. Posiciones Cortas, Consulta de Notificaciones. Consultas y registros oficiales CNMV. Consultat per última vegada 12.02.2022 <https://www.cnmv.es/Portal/Consultas/Busqueda.aspx?id=29>

European Central Bank (12.02.2022 -last update-) Long-term interest rate statistics for EU States Members: Spain, European Union.

Consultat per última vegada 14.02.2022.

Recuperat de:

https://sdw.ecb.europa.eu/quickview.do;jsessionid=271EFBCF7CA0FAFB46DC9CEDB0ED5250?SERIES_KEY=229.IRS.M.ES.L.L40.CI.0000.EUR.N.Z

Expansión (14.02.2022 -last update-). Prima de Riesgo España. Expansión / Datosmacro. Consultat per última vegada 14.02.2022.

Recuperat de:

<https://datosmacro.expansion.com/prima-riesgo/espana>

Fernández, D (23.07.2012) La CNMV prohíbe las apuestas bajistas en toda la Bolsa hasta el 23 de octubre. Economia. El País. Consultat per última vegada 14.02.2022. Recuperat de:

https://elpais.com/economia/2012/07/23/actualidad/1343044475_917946.html

Fernández, R (12.01.2022) Evolución anual del peso de las actividades financieras y de seguros al PIB en España desde 2005 hasta 2020. Finanzas, Seguros y Bienes Inmuebles. Statista. Consultat per última vegada 11.02.2022. Recuperat de: <https://es.statista.com/estadisticas/549626/aponacion-de-las-actividades-financieras-y-de-seguros-al-pib-en-espana/>

IDESCAT (2020) Distribució personal de la renda. Resultats per Catalunya. Enquesta de condicions de vida. Distribució de la renda, risc de pobresa i exclusió social. Institut d'Estadística de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Consultat per última vegada 31.03.2022.

Recuperat de:

<https://www.idescat.cat/pub/?id=ecv&n=7600>

IDESCAT (2020) Recaptació de tributs estatals. Anuari estadístic de Catalunya. Economia i Finances públiques de l'Administració estatal. Institut d'Estadística de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Consultat per última vegada 31.03.2022. Recuperat de:

<https://www.idescat.cat/pub/?id=aec&n=680>

INE (2021). PIB a precios de mercado. Variación trimestral. Contabilidad nacional trimestral de España: principales agregados (CNTR). Instituto Nacional de Estadística. Consultat per última vegada 11.02.2022. Recuperat de:
https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736164439&mnu=ultiDatos&idp=1254735576581

INE (2021). Remuneración de los asalariados de Actividades financieras y de seguros. Contabilidad nacional anual de España: agregados por rama de actividad. Instituto Nacional de Estadística. Consultat per última vegada 11.02.2022. Recuperat de:
https://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736177056&mnu=ultiDatos&idp=1254735576581

Inma, A (21.01.2022). Guía para el impuesto de sociedades 2022. Asesorías y Gestorías HOLDED. Consultat per última vegada 25.03.2022. Recuperat de:
<https://www.holded.com/es/blog/impuesto-sociedades-2022>

Larrouy, D (08.08.2021) La banca prepara una lluvia de millones en dividendos. ElDiario.es. Consultat per última vegada 30.04.2022. Recuperat de:
https://www.eldiario.es/economia/banca-prepara-lluvia-millones-dividendos-accionistas-despedir-15-000-trabajadores_1_8198254.html

Ministerio de Hacienda y Función Pública (2020). Acceso a datos de la liquidación de los presupuestos de las comunidades autónomas. Ministerio de Hacienda y Función Pública. Gobierno de España. Consultat per última vegada 11.04.2022. Recuperat de:
https://serviciostelematicosext.hacienda.gob.es/GCIEF/PublicacionLiquidaciones/aspx/Sel_Avance.aspx

Redacción Fundspeople (12.08.2011) Además de España, Bélgica, Italia y Francia Prohíben las Posiciones Cortas. Biblioteca Fundspeople. Consultat per última vegada 14.02.2022. Recuperat de:
<https://fundspeople.com/es/ademas-de-espana-bulgica-italia-y-francia-prohiben-las-posiciones-cortas/>

Redacción Iberoeconomía (16.04.2020). Austria, Bélgica, Francia, España y Grecia mantienen el veto a las posiciones cortas. Ibereconomía España en Positivo. Consultat per última vegada 14.02.2022. Recuperat de:
<https://iberoeconomia.es/internacional/austria-bulgica-francia-espana-y-grecia-mantienen-el-veto-a-las-posiciones-cortas/>

Redacción (28.04.2010). El regulador bursátil griego prohíbe las posiciones cortas. Expansión. Consultat per última vegada 14.02.2022. Recuperat de:
<https://www.expansion.com/2010/04/28/inversion/1272445053.html>

Registro de Economistas Asesores Fiscales (2022) Informe del Panorama de la fiscalidad autonómica y foral 2022. Consejo General de Economistas español. Consultat per última vegada 31.01.2022. Recuperat de:
<https://reaf.economistas.es/Contenido/REAF/Informes/Panorama%20de%20la%20Fiscalidad%20Auton%C3%B3mica%20y%20Foral%202021.pdf>

Vila, N (09.01.2022) Impostos a Andorra, Brasil, França, Xina, Alemanya, Japó, Regne Unit, Corea del Sud, EEUU, Canadà, Portugal, Italia, Dinamarca, Suècia. Análisis detallado. Finanzas claras. Consultat per última vegada 31.03.2022. Recuperat de:
<https://www.finanzasclaras.es/impuestos>